

**Noul
Cod penal
adnotat**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CIOBANU, PETRUȚ
Noul Cod penal adnotat / Petruț Ciobanu, Dragoș
Bogdan. - București : Rosetti International, 2015
ISBN 978-973-8270-43-5

I. Bogdan, Dragoș

343(498)

Copyright © 2015 Editura ROSETTI International

NOUL COD PENAL ADNOTAT

Toate drepturile asupra prezentei ediții sunt rezervate
Editurii ROSETTI International. Drepturile de distribuție aparțin în exclusivitate Editurii ROSETTI
International.

Redactor: Marian Florescu
Tehnoredactor: Carmen Dumitrescu

Editura ROSETTI INTERNATIONAL
București, Str. Ion Brezoianu nr. 9, ap. 6, sector 5
cod poștal: 050022
tel./fax: +04 021 314 77 81; 0726 178 175; 0724 305 413
e-mail: distributie@editurarosetti.ro
www.editurarosetti.ro

Petru Ciobanu
Avocat dr.

Dragoș Bogdan
Avocat

Noul Cod penal adnotat

- jurisprudență relevantă ♦ decizii CEDO
- ♦ excepții de neconstituționalitate ♦ hotărâri prealabile
- ♦ recursuri în interesul legii ♦ decizii de îndrumare
- ♦ expunere de motive ♦ legislație conexă
- ♦ reglementări anterioare
- ♦ legea de aplicare

Abrevieri

AUB	Analele Universității București, seria drept
C. Ap.	Curtea de Apel
CDFUE	Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene
CDP	Caiete de drept penal
CEDO	Curtea Europeană a Drepturilor Omului
CJ	Curierul Judiciar
CP 1969	Codul penal din 1969
CPP 1968	Codul de procedură penală din 1968
D.	Decretul
dec.	Decizia
Dreptul	Revista Dreptul
H.G.	Hotărârea Guvernului
ÎCCJ	Înalta Curte de Casație și Justiție
Jud.	Judecătoria
L.	Legea
M. Of.	Monitorul Oficial, Partea I
NCC	Noul Cod civil (Legea nr. 287/2009)
NCP	Noul Cod penal (Legea nr. 286/2009)
NCPD	Noul Cod de procedură civilă (Legea nr. 134/2010)
NCCP	Noul Cod de procedură penală (Legea nr. 135/2010)
O.G.	Ordonanța Guvernului
O.U.G.	Ordonanța de urgență a Guvernului
PR	Pandectele Române
PS	Pandectele Săptămânale
RDP	Revista de drept penal
Regl. ant.	Reglementarea anterioară
s.	secția
sent.	sentința
Trib.	Tribunalul

Nota editorului. La elaborarea prezentei lucrări au fost utilizate și următoarele surse online:

A) – www.ccr.ro – www.csj.ro – www.csm1906.ro – www.cab1864.ro – www.curteadeapelcluj.ro – www.dbrosetti.ro – www.eurolex.ro – www.ier.ro – www.pandectesaptamanale.ro	B) www.portal.just.ro – Buletinul jurisprudenței, 2013, 2014, Curtea de Apel Bacău – Buletinul jurisprudenței, 2013, 2014, Curtea de Apel Ploiești – Decizii relevante, 2011-2014, Curtea de Apel Cluj – Jurisprudență - Decizii relevante, 2013, 2014, Curtea de Apel Galați – Jurisprudență - Decizii relevante, 2014, Curtea de Apel Iași – Jurisprudență - Decizii relevante, 2013, 2014, Curtea de Apel Pitești – Jurisprudență - Decizii relevante, 2014, Curtea de Apel Timișoara – Jurisprudența Curții de Apel Târgu Mureș – Unificare practică judiciară, 2014, Curtea de apel Târgu Mureș

SUMAR

Tabla de materii	6
Legea nr. 286/2009 privind Codul penal.....	8
Index.....	426
Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal	431

Tabla de materii

	Art.
PARTEA GENERALĂ	1-187
Titlul I. Legea penală și limitele ei de aplicare	1-14
Capitolul I. Principii generale.....	1-2
Capitolul II. Aplicarea legii penale.....	3-14
<i>Secțiunea 1. Aplicarea legii penale în timp</i>	3-7
<i>Secțiunea a 2-a. Aplicarea legii penale în spațiu</i>	8-14
Titlul II. Infracrițiunea	15-52
Capitolul I. Dispoziții generale.....	15-17
Capitolul II. Cauzele justificative.....	18-22
Capitolul III. Cauzele de neimputabilitate.....	23-31
Capitolul IV. Tentativa.....	32-34
Capitolul V. Unitatea și pluralitatea de infracțiuni.....	35-45
Capitolul VI. Autorul și participanții.....	46-52
Titlul III. Pedepsele	53-106
Capitolul I. Categoriile pedepselor.....	53-55
Capitolul II. Pedepsele principale.....	56-64
<i>Secțiunea 1. Detențiunea pe viață</i>	56-59
<i>Secțiunea a 2-a. Închisoarea</i>	60
<i>Secțiunea a 3-a. Amenda</i>	61-64
Capitolul III. Pedepsa accesorie și pedepsele complementare.....	65-70
<i>Secțiunea 1. Pedepsa accesorie</i>	65
<i>Secțiunea a 2-a. Pedepsele complementare</i>	66-70
Capitolul IV. Calculul duratei pedepselor.....	71-73
Capitolul V. Individualizarea pedepselor.....	74-106
<i>Secțiunea 1. Dispoziții generale</i>	74
<i>Secțiunea a 2-a. Circumstanțele atenuante și circumstanțele agravante</i>	75-79
<i>Secțiunea a 3-a. Renunțarea la aplicarea pedepsei</i>	80-82
<i>Secțiunea a 4-a. Amânarea aplicării pedepsei</i>	83-90
<i>Secțiunea a 5-a. Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere</i>	91-98
<i>Secțiunea a 6-a. Liberarea condiționată</i>	99-106
Titlul IV. Măsurile de siguranță	107-112¹
Capitolul I. Dispoziții generale.....	107-108
Capitolul II. Regimul măsurilor de siguranță.....	109-112¹
Titlul V. Minoritatea	113-134
Capitolul I. Regimul răspunderii penale a minorului.....	113-116
Capitolul II. Regimul măsurilor educative neprivative de libertate.....	117-123
Capitolul III. Regimul măsurilor educative privative de libertate.....	124-127
Capitolul IV. Dispoziții comune.....	128-134
Titlul VI. Răspunderea penală a persoanei juridice	135-151
Capitolul I. Dispoziții generale.....	135-137
Capitolul II. Regimul pedepselor complementare aplicate persoanei juridice.....	138-145
Capitolul III. Dispoziții comune.....	146-151
Titlul VII. Cauzele care înlătură răspunderea penală	152-159
Titlul VIII. Cauzele care înlătură sau modifică executarea pedepsei	160-164
Titlul IX. Cauzele care înlătură consecințele condamnării	165-171
Titlul X. Înțelesul unor termeni sau expresii în legea penală	172-187

PARTEA SPECIALĂ	188-446
Titlul I. Infracțiuni contra persoanei	188-227
Capitolul I. Infracțiuni contra vieții.....	188-192
Capitolul II. Infracțiuni contra integrității corporale sau sănătății.....	193-198
Capitolul III. Infracțiuni săvârșite asupra unui membru de familie.....	199-200
Capitolul IV. Agresiuni asupra fătului.....	201-202
Capitolul V. Infracțiuni privind obligația de asistență a celor în primejdie.....	203-204
Capitolul VI. Infracțiuni contra libertății persoanei.....	205-208
Capitolul VII. Traficul și exploatarea persoanelor vulnerabile.....	209-217
Capitolul VIII. Infracțiuni contra libertății și integrității sexuale.....	218-223
Capitolul IX. Infracțiuni ce aduc atingere domiciliului și vieții private.....	224-227
Titlul II. Infracțiuni contra patrimoniului	228-256
Capitolul I. Furtul.....	228-232
Capitolul II. Tâlhăria și pirateria.....	233-237
Capitolul III. Infracțiuni contra patrimoniului prin nesocotirea încrederii.....	238-248
Capitolul IV. Fraude comise prin sisteme informatice și mijloace de plată electronice.....	249-252
Capitolul V. Distrugerea și tulburarea de posesie.....	253-256
Titlul III. Infracțiuni privind autoritatea și frontiera de stat	257-265
Capitolul I. Infracțiuni contra autorității.....	257-261
Capitolul II. Infracțiuni privind frontiera de stat.....	262-265
Titlul IV. Infracțiuni contra îndeplinirii justiției	266-288
Titlul V. Infracțiuni de corupție și de serviciu	289-309
Capitolul I. Infracțiuni de corupție.....	289-294
Capitolul II. Infracțiuni de serviciu.....	295-309
Titlul VI. Infracțiuni de fals	310-328
Capitolul I. Falsificarea de monede, timbre sau de alte valori.....	310-316
Capitolul II. Falsificarea instrumentelor de autentificare sau de marcare.....	317-319
Capitolul III. Falsuri în înscrisuri.....	320-328
Titlul VII. Infracțiuni contra siguranței publice	329-366
Capitolul I. Infracțiuni contra siguranței circulației pe căile ferate.....	329-333
Capitolul II. Infracțiuni contra siguranței circulației pe drumurile publice.....	334-341
Capitolul III. Nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare și al materiilor explozive.....	342-347
Capitolul IV. Infracțiuni privitoare la regimul stabilit pentru alte activități reglementate de lege.....	348-351
Capitolul V. Infracțiuni contra sănătății publice.....	352-359
Capitolul VI. Infracțiuni contra siguranței și integrității sistemelor și datelor informatice.....	360-366
Titlul VIII. Infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială	367-384
Capitolul I. Infracțiuni contra ordinii și liniștii publice.....	367-375
Capitolul II. Infracțiuni contra familiei.....	376-380
Capitolul III. Infracțiuni contra libertății religioase și respectului datorat persoanelor decedate.....	381-384
Titlul IX. Infracțiuni electorale	385-393
Titlul X. Infracțiuni contra securității naționale	394-412
Titlul XI. Infracțiuni contra capacității de luptă a forțelor armate	413-437
Capitolul I. Infracțiuni săvârșite de militari.....	413-431
Capitolul II. Infracțiuni săvârșite de militari sau de civili.....	432-437
Titlul XII. Infracțiuni de genocid, contra umanității și de război	438-445
Capitolul I. Infracțiuni de genocid și contra umanității.....	438-439
Capitolul II. Infracțiuni de război.....	440-445
Titlul XIII. Dispoziții finale	446

Legea nr. 286/2009^[1] privind Codul penal

(Publicată în Monitorul Oficial nr. 510 din 24 iulie 2009)

PARTEA GENERALĂ

Titlul I

Legea penală și limitele ei de aplicare

Capitolul I

Principii generale

Art. 1. Legalitatea incriminării

(1) Legea penală prevede faptele care constituie infracțiuni.

(2) Nicio persoană nu poate fi sancționată penal pentru o faptă care nu era prevăzută de legea penală la data când a fost săvârșită.

Bibliografie: Constantin Duvac, *Studiu comparativ referitor la legea penală și limitele ei de aplicare din perspectiva noului Cod penal și a Codului penal actual*, Dreptul nr. 7/2013, p. 177; ♦ Cristina Tomuleț, *Temelia principiului legalității. Studiu de caz: dreptul internațional penal*, CDP nr. 2/2013, p. 117; ♦ Gheorghe Ivan, Mari Claudia Ivan, *Principiul legalității incriminării și a pedepsei în dreptul Uniunii Europene*, Dreptul nr. 9/2012, p. 272; ♦ Andrei Iordăchescu, *Unele considerații privind previzibilitatea legii penale*, CDP nr. 3/2012, p. 85; ♦ Ovidiu Predescu, Diana Ungureanu, Mihail Udroi, *Considerații referitoare la interpretarea art. 101 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene în raport cu principiul*

legalității incriminării și a pedepsei, Dreptul nr. 3/2011, p. 203; ♦ Sergiu Bogdan, *Noua legislație penală și conformitatea acesteia cu principiile Manifestului referitor la politica penală europeană*, CDP nr. 1/2011, p. 47; ♦ Octavian Pașcu, *Protecția drepturilor omului în dreptul penal comunitar prin principiul legalității. Tendințele actuale în legislațiile naționale, în jurisprudența CEDO și în dreptul comunitar*, CDP nr. 2/2009, p. 102.

Regl. ant.: CP 1969 – art. 2, art. 11.

► CEDO

Articolul 7 din Convenție, intitulat „Nicio pedeapsă fără lege”, prevede că:

„1. Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau o omisiune care, în momentul săvârșirii, nu constituia o infracțiune potrivit dreptului național sau internațional. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai severă decât aceea aplicabilă în momentul săvârșirii infracțiunii.

2. Prezentul articol nu va aduce atingere judecării și pedepsirii unei persoane vinovate de o acțiune sau de o omisiune care în momentul

[1] Legea nr. 286/2009 privind Codul penal a fost modificată prin:

- **L. nr. 27/2012** pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (M. Of. nr. 180 din 20 martie 2012);
- **L. nr. 63/2012** pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (M. Of. nr. 258 din 19 aprilie 2012);
- **L. nr. 187/2012** pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (M. Of. nr. 757 din 12 noiembrie 2012);
- **Decizia Curții Constituționale nr. 265/2014** publicată în M. Of. nr. 372 din 20 mai 2014; (A se vedea decizia în extras la art. 5)
- **Decizia Curții Constituționale nr. 508/2014** publicată în M. Of. nr. nr. 843 din 19 noiembrie 2014; (A se vedea decizia în extras la art. 159)
- **L. nr. 159/2014** pentru abrogarea art. 276 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal (M. Of. nr. 887 din 5 decembrie 2014);
- **Decizia Curții Constituționale nr. 732/2014** publicată în M. Of. nr. 69 din 27 ianuarie 2015; (A se vedea decizia în extras la art. 336 alin. (1))
- **Decizia Curții Constituționale nr. 11/2015** publicată în M. Of. nr. 102 din 9 februarie 2015. (A se vedea decizia în extras la art. 112¹ alin. (2) lit. a))

săvârșirii era considerată infracțiune potrivit principiilor generale de drept recunoscute de națiunile civilizate.”

Hotărâri esențiale (exemple): Achour c. Franței (MC), 67335/01, 29 martie 2006; Cantoni c. Franței, 15 noiembrie 1996; Dragotoniou și Militaru-Pidhorni c. României, 24 mai 2007, M. Of. 420/23 iunie 2010; Pessino c. Franței, 40403/02, 10 octombrie 2006; Kafkaris c. Ciprului [MC], 21906/04, 12 februarie 2008; Gurguchiani c. Spaniei, 16012/06, 15 decembrie 2009, Korbely c. Ungariei (MC), 9174/02, 19 septembrie 2008, etc.

1. *Nullum crimen, nulla poena sine lege*: Articolul 7 alin. 1 din Convenție consacră, în general, principiul legalității delictelor și pedepselor (*nullum crimen, nulla poena sine lege*). Legea trebuie să definească cu claritate infracțiunile și pedepsele aplicabile; această condiție este îndeplinită atunci când justițiabilul poate să cunoască, plecând de la textul dispoziției pertinente și, la nevoie cu ajutorul interpretării date de instanțe, ce acte și omisiuni îi angajează răspunderea penală (Achour c. Franței, 67335/01, 29 martie 2006). Principiul legalității impune de asemenea ca acuzatului să nu îi fie aplicată o pedeapsă mai gravă decât cea prevăzută pentru infracțiunea pentru a cărei săvârșire a fost condamnat (Ecer și Zeyrek c. Turciei, 29295/95 și 29363/95, §§ 31-36, CEDH 2001-II; Gabarri Moreno c. Spaniei, 68066/01, 22 iulie 2003).

2. *Interdicția interpretării extensive și a aplicării prin analogie*: Art. 7 alin. 2 interzice în special extinderea domeniului de aplicare a infracțiunilor existente la faptele care, anterior, nu constituiau infracțiuni. De asemenea, aceste dispoziții impun să nu se aplice legea penală în mod extensiv în detrimentul acuzatului, de exemplu prin analogie. Reiese că legea trebuie să definească clar infracțiunile și pedepsele care le sancționează (Achour împotriva Franței [GC], nr. 67335/01, paragraful 41, 29 martie 2006).

3. *Noțiunea de „lege”*: Noțiunea de «drept» («law») folosită la articolul 7 corespunde celei de «lege» care figurează în alte articole ale Convenției; ea cuprinde atât dreptul pozitiv cât și jurisprudența și implică unele condiții calitative, între altele, cele ale accesibilității și ale previzibilității (a se vedea, în special, Cantoni împotriva Franței, Hotărârea din 15 noiembrie 1996, Colecția de hotărâri și decizii, 1996-V, p. 1627, paragraful 29, Coëme și alții împotriva

Belgiei, nr. 32492/96, 32547/96, 32548/96, 33209/96 și 33210/96, paragraful 145, CEDO 2000-VII și E.K. împotriva Turciei, nr. 28496/95, paragraful 51, 7 februarie 2002).

4. *Previzibilitatea legii*: Noțiunea de previzibilitate depinde în mare măsură de domeniul pe care îl acoperă legea, precum și de numărul și calitatea destinatarilor săi (Groppera Radio AG și alții împotriva Elveției din 28 martie 1990, serie A nr. 173, p.26, par. 68). Previzibilitatea legii nu se opune ca persoana interesată să fie nevoită să recurgă la o consiliere juridică pentru a evalua, la un nivel rezonabil în circumstanțele cauzei, consecințele ce ar putea decurge dintr-o anumită acțiune (a se vedea, între altele, Tolstoy Miloslavsky împotriva Regatului Unit al Marii Britanii, 13 iulie 1995, seria A nr. 316-B, p.71, paragraful 37). Acest lucru se întâmplă de obicei cu profesioniștii, obișnuiți să facă dovada unei mari prudențe în exercitarea meseriei lor. De asemenea se poate aștepta de la ei să acorde o atenție deosebită evaluării riscurilor pe care le implică (Cantoni, citat anterior, paragraful 35).

5. *Previzibilitatea legii și rolul jurisprudenței*: Din cauza principiului generalității legilor, conținutul acestora nu poate prezenta o precizie absolută. Una din tehnicile tip de reglementare constă în recurgera mai degrabă la categorii generale decât la liste exhaustive. De asemenea numeroase legi se folosesc de eficacitatea formulelor mai mult sau mai puțin vagi, pentru a evita o rigiditate excesivă și a se putea adapta la schimbările de situație. Interpretarea și aplicarea unor asemenea texte depinde de practică (a se vedea, între altele, Kokkinakis, citat anterior, paragraful 40 și Cantoni, citat anterior, paragraful 31). Funcția decizională acordată instanțelor servește tocmai la a îndepărta îndoielile ce ar putea exista în privința interpretării normelor, ținând cont de evoluțiile practicii cotidiene, cu condiția ca rezultatul să fie coerent cu substanța infracțiunii și evident previzibilă (S.W. împotriva Regatului Unit al Marii Britanii, Hotărârea din 22 noiembrie 1995, seria A nr. 335-B, p. 41, paragraful 36). De aceea, Curtea trebuie să cerceteze dacă, în cazul cu care este sesizată, dispoziția legală privită prin lumina jurisprudenței interpretative care îl însoțește, îndeplinea această condiție la momentul faptelor (Pessino c. Franței, 40403/02, 10 octombrie 2006).

Art. 2. Legalitatea sancțiunilor de drept penal

(1) Legea penală prevede pedepsele aplicabile și măsurile educative ce se pot lua față de persoanele care au săvârșit infracțiuni, precum și măsurile de siguranță ce se pot lua față de persoanele care au comis fapte prevăzute de legea penală.

(2) Nu se poate aplica o pedeapsă ori nu se poate lua o măsură educativă sau o măsură de siguranță dacă aceasta nu era prevăzută de legea penală la data când fapta a fost săvârșită.

(3) Nicio pedeapsă nu poate fi stabilită și aplicată în afara limitelor generale ale acesteia.

Bibliografie: ♦ Cristina Tomuleț, *Temelia principiului legalității. Studiu de caz: dreptul internațional penal*, CDP nr. 2/2013, p. 117; ♦ Constantin Duvac, *Studiu comparativ referitor la legea penală și limitele ei de aplicare din perspectiva noului Cod penal și a Codului penal actual*, Dreptul nr. 7/2013, p. 177; ♦ Gheorghe Ivan, Mari Claudiu Ivan, *Principiul legalității incriminării și a pedepsei în dreptul Uniunii Europene*, Dreptul nr. 9/2012, p. 272; ♦ Ovidiu Predescu, Diana Ungureanu, Mihail Udroi, *Considerații referitoare la interpretarea art. 101 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene în raport cu principiul legalității incriminării și a pedepsei*, Dreptul nr. 3/2011, p. 203; ♦ Andra-Roxana Ilie, *Noțiunea de „pedeapsă” în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului*, CDP nr. 2/2011, p. 62.

Regl. ant.: CP 1969 – art. 2, art. 11.

Legislație conexă: Constituția României – art. 23 alin. (12); ♦ CEDO – art. 7; ♦ CDFUE – art. 49.

► CEDO

Articolul 7 din Convenție, intitulat „Nicio pedeapsă fără lege”, prevede că:

„1. Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau o omisiune care, în momentul săvârșirii, nu constituia o infracțiune potrivit dreptului național sau internațional. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai severă decât aceea aplicabilă în momentul săvârșirii infracțiunii.

2. Prezentul articol nu va aduce atingere judecării și pedepsirii unei persoane vinovate de o acțiune sau de o omisiune care în momentul săvârșirii era considerată infracțiune potrivit principiilor generale de drept recunoscute de națiunile civilizate.”

1. **Aplicarea retroactivă a legii penale:** Articolul 7 alin. 1 din Convenție consacră, în general, principiul legalității delictelor și pedepselor

(*nullum crimen, nulla poena sine lege*) și interzice, îndeosebi, aplicarea retroactivă a legii penale atunci când se face în detrimentul acuzatului (Kokkinakis împotriva Greciei, Hotărârea din 25 mai 1993, seria A nr. 260-A, p. 22, paragraful 52; Dragotoni și Militaru-Pidhorni c. României, 24 mai 2007, M. Of. 420/23 iunie 2010).

2. *Exemple:* Veeber c. Estonia (n5. 2), 45771/99, 21 ianuarie 2003, Puhk c. Estonia, 55103/00, 10 februarie 2004 – condamnarea reclamantilor pentru evaziune fiscală, faptele fiind săvârșite înaintea intrării în vigoare a legii care incrimina evaziunea fiscală; Jamil c. Franței, 8 iunie 1995 – aplicare a unei pedepse mai mari decât cea prevăzută de legea în vigoare la momentul săvârșirii faptelor.

3. *Dispoziții de fond și dispoziții de procedură:* Neretroactivitatea privește numai dispozițiile ce definesc infracțiunile și pedepsele aplicabile acestora; este însă rezonabil ca instanțele interne să aplice principiul *tempus regit actum* cu privire la dispozițiile de natură procedurală (termene de introducere a unor căi de atac, moduri de apreciere a probelor, termene de prescripție, etc. - Mione c. Italiei (dec.), 7856/02, 12 februarie 2004; Rasnik c. Italiei (dec.), 45989/06, 10 iulie 2007; Martelli c. Italiei (dec.), 20402/03, 12 aprilie 2007). Indiferent de calificarea dată în dreptul intern, o dispoziție care afectează lungimea pedepsei aplicabile va intra în câmpul de aplicare al articolului 7 – spre exemplu, o dispoziție ce conduce la scurtarea pedepsei aplicabile în cazul în care se urmează o procedură simplificată (Scoppola c. Italiei (nr. 2) (MC), 10249/03, 17 septembrie 2009).

► Curtea Constituțională

De la principiul legalității s-a impus o excepție, aceea a aplicării retroactive a legii penale mai favorabile, cunoscută sub denumirea de principiul *mitior lex*, principiu potrivit căruia în cazul situațiilor determinate de succesiunea legilor penale se va aplica legea penală mai favorabilă. (CC, dec. nr.365/2014, M. Of. nr. 587 din 6 august 2014)